

Economic and Social History Approaches and Methods

1st semester

Tuesday, 2:00–3:30 PM, Main Building, Room 316

BTPTR1521

UNIVERSITY OF DEBRECEN, FoH, DOCTORAL SCHOOL OF HISTORY AND ETHNOGRAPHY

<http://btkphd.unideb.hu/multi2.html>szilagyi.zsolt@arts.unideb.hu<https://www.gistory.hu>

+36 52 512 900 extension 22135

SESSION	TOPIC
1. 10 th Sept.	Theory of history and social history, social science paradigms, social history writing and periodization, possible interpretations of social history.
2. 24 th Sept.	Structuralist social history, historical experience (agency), approaches to the macro and micro levels (using the example of peasant society).
3. 8 th Oct.	The Little Ice Age in the Carpathian Basin. Stable climate, growing population.
4. 29 th Oct.	Continental grain trade in the 18th–19th centuries. Cyclical grain prices, zonal price system. Informal trade network – early integration.
5. 12 th Nov.	Market centralization and the spatial inequalities of the market centre network. Accessibility of market centres: road network reconstruction and travel time modelling.
6. 26 th Nov.	Topographic data visualization of the centuries-long (<i>longue durée</i>) spatial inequalities of development in the Carpathian Basin between the 13th and 20th centuries; as well as modelling possibilities of regional differences in living standards and quality of life in Hungary in the first half of the 20th century.

Debrecen, 10th September, 2024.

Szilágyi Zsolt, PhD
Associate Professor

COURSE DESCRIPTION

Social History · During the lectures, students will gain a brief insight into the theory of historiography and become familiar with changes in social science paradigms (modernization theory, underdevelopment theory, dependency theory), as well as the 20th-century history of Hungarian social historiography. They will receive a comprehensive overview of social structural approaches (Concha, Erdei, Hajnal, Szabó, Szekfű, etc.) and the key sub-discipline of social history writing, urban history. Students will also learn about agent-centred social historiography (Benda, Gyáni, Kövér), some comparative and quantitative methods, and the possibilities of data analysis and spatial data visualization (GIS) in modern economic and social history (*MTA BTK Momentum Ten Generations Research Group*).

Economic History · The lecture(s) aim to present various approaches, methods, research problems, and scales through the contentious issues of Hungarian agriculture (1720–1940). All of this is framed within a comparative context (how problematic are Hungarian issues in other region, how are these studied elsewhere, how does the agricultural histories of neighbouring countries differ—

in both their conditions and historiography—and how does contemporary politics influence the evaluation of past systems). During the course, students will become familiar with comparative, *longue durée*, cliometric, regional historical statistical, and ecological-environmental historical methods, as well as Marxist, positivist, challenge-response, centre-periphery, and other approaches, along with the major figures who shaped the perspective of Hungarian agricultural historiography. In the second part of the course (the second session), specific problems will be examined through recent literature, such as the quantification of production, the social and regional distribution of social strata, the productivity debate between large estates and smallholdings and the political disputes behind it, the role of agriculture in generating surplus capital, agricultural productivity compared to other sectors, and more.

Assessment During the semester, students can choose either to prepare a manuscript related to the above topics that connects to the theme of their upcoming thesis, or to select one of the recommended works below and write a scholarly, critical review about it. In both cases, the manuscript should be at least 20,000 characters long, formatted with standard MS Word settings, and follow the citation and note style of the journal *Korall* (available online at <http://www.korall.org/szerzoinknek>). The deadline for submitting manuscripts is December 6, 2024. The completed work should be sent electronically to the email address indicated in the header of this syllabus.

RECOMMENDED LITERATURE

Social History

- BÁCSKAI Vera: *Városok Magyarországon az iparosodás előtt*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
- BÁCSKAI Vera–NAGY Lajos: *Piacközpontok és városok Magyarországon 1828-ban*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984.
- BELUSZKY Pál–GYÖRI Róbert: *Magyar városhálózat a 20. század elején*. (Dialóg Campus Szakkönyvek.) Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2005.
- BENDA Gyula: *Zsellérből polgár – társadalmi változás egy dunántúli kisvárosban. Keszthely társadalma, 1740–1849*. (Sajtó alá rendezte és szerkesztette: FENYVES Katalin és SZIJÁRTÓ M. István.) L'Harmattan, Budapest, 2008. (Mikrotörténelem 3.)
- CSÍKI Tamás–HALMOS Károly–TÓTH Árpád: A magyar társadalomtörténet-írás története a kezdetektől napjainkig. In *Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek*. Szerk. BÓDY Zsombor, Ö. KOVÁCS József. Osiris Kiadó, Budapest, 2003, 208–240.
- ERDEI Ferenc: A magyar társadalom a két háború között I. *Valóság* 19, 1976: 4, 23–53.
- ERDEI Ferenc: A magyar társadalom a két háború között II. *Valóság* 19, 1976: 5, 36–58.
- ERŐS Vilmos: *Modern historiográfia. Az újkori történetírás egy története*. Ráció Kiadó, Budapest, 2015.
- FARAGÓ Tamás: Az 1851–1910 közötti időszak vándorlástörténetének újragondolása, különös tekintettel a nemzetközi vándormozgalmakra. In *Mozgás és Átalakulás. A migráció és a társadalmi mobilitás történeti változásai és összefüggései. A Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület 2016. évi, gödöllői konferenciájának tanulmánykötete*. Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület, Budapest, 2018, 9–46.
- GYÁNI Gábor: *Az elveszített múlt. A tapasztalat mint emlékezet és történelem*. Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2010.
- GYÁNI Gábor: *Budapest – túl jól és rosszon. A nagyvárosi múlt mint tapasztalat*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2008.
- GYÁNI Gábor: Érvék a kettős struktúra elmélete ellen. *Korall* 3–4, 2001: Tavasz–Nyár, 221–231.
- GYÁNI Gábor: *Hétköznapi Budapest. Nagyvárosi élet a századfordulón*. Városháza, Budapest, 1995. (A város arcai)
- GYÁNI Gábor: Történetelmélet és társadalomtörténet. In: *Bevezetés a társadalomtörténetbe. Hagyományok, irányzatok, módszerek*. Szerk. BÓDY Zsombor, Ö. KOVÁCS József. Osiris Kiadó, Budapest, 2003, 11–53.
- HAJNAL István: Az osztálytársadalom. In: *Az új Magyarország. Magyar Művelődéstörténet. V. kötet*. Szerk. Domanovszky Sándor. Magyar Történelmi Társulat, é. h. n. [1942] 163–200.
- HANÁK Péter: *A kert és a műhely*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1988. (Közös dolgaink)
- HANÁK Péter: Társadalmi struktúrák a 19. századi Közép-Európában. *Történelmi Szemle* 39, 1997: 2, 159–177.
- KATUS László: A demográfiai átmenet kérdései Magyarországon a 19. században. *Történelmi Szemle* 23, 1980: 2, 270–288.
- KÓSA János: Magyar rendiség és osztálytársadalom. *Magyarságtudomány* 1. (1942. 3. – Október) 350–391.
- KÖVÉR György: *A tisztaeszleli dráma. Társadalomtörténeti látószögek*. Osiris Kiadó, Budapest, 2011.
- KÖVÉR György: *Biográfia és társadalomtörténet*. Osiris Kiadó, Budapest, 2014.
- KÖVÉR György: Értelmezési keretek. In GYÁNI Gábor–KÖVÉR György: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig*. Osiris Kiadó, Budapest, 2002, 11–37.

MAKKAI László: A magyar városfejlődés történetének vázlata. In *Vidéki városaink*. Szerk. BORSOS József. Budapest 1961, 25–75.

PRADOS DE LA ESCOSURA, Leandro: Eorld Human Development: 1870–2007. *Review of Income and Wealth* 61, 2015: 2, 220–247.

SZEKFÜ Gyula: Három nemzedék. Egy hanyatló kor története. „Élet” Irodalmi és Nyomda R. T., Budapest, 1920, 270–286.

SZILÁGYI Zsolt: Az életminőség területi különbségeinek változása Magyarországon a 20. század első harmadában. In *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon: módszerek és megközelítések*. Szerk. DEMETER Gábor, SZULOVSKY János. Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Debreceni Egyetem Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék, Budapest–Debrecen 2018, 255–334.

TIMÁR Lajos: *Vidéki városalakók. Debrecen társadalma 1920–1944*. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1993. (Mikrotörténelem 6.)

TOMKA Béla: *Európa társadalomtörténete a 20. században*. Osiris Kiadó, Budapest, 2009, 13–23.

Economic History

BERLÁSZ Jenő – egy tetszőleges tanulmány.

CZETTLER Jenő: Mezőgazdaság és szociális kérdés. Tanulmányok és parlamenti beszédek. Századvég Kiadó, Akadémiai Kiadó, „A Jászságért” Alapítvány, Püski Kiadó, Bp. 1995.

EDDIE, Scott M.: Ami köztudott az igaz is? Bevezetés a kliometrikus történetírás gondolkodásmódjába. Csokonai Kiadó, Debrecen, 1996, 9–29.

FÜR Lajos: *A csákvári uradalom a tőkés gazdálkodás útján, 1870–1914*. Mezőgazdasági Múzeum, Bp. 1969. – vagy bármely tetszőleges uradalomtörténeti munka Domanovszky Sándortól kezdve a historiográfiai értékelésig, Kövér György akadémiai székfoglalójáig.

GLÓSZ József: A gabonakereskedelem feltételrendszere Magyarországon a 19. század első felében. A hiány és a felesleg területi mérlege. *Aetas* 24, 2009: 4, 16–32.

GLÓSZ, József: A birtokviszonyok hatása Magyarországon a 19. század első felében. In *Eszmé, forradalmak, háborúk*. Vadász Sándor 80 éves. Szerk. Háda Béla. ELTE Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék, Bp. 2010.

GUNST Pétertől bármilyen agrártörténeti mű.

HORVÁTH Gergely Krisztián: *Bécs vonzásában. Az agrárpiacosodás feltételrendszere Moson vármegyében*. Balassi, Bp. 2013. (bevezető)

JOHN Komlos: *Az Osztrák–Magyar Monarchia mint közös piac*. Maecenas, Bp. 1990, 5–28.

KAPOSZ Zoltán: Magyarország gazdaságtörténete 1700–2000. Dialóg Campus, Bp.–Pécs, 2010.

KAPOSZ Zoltán: A vrászlói uradalom kialakulása a XVIII–XIX. században. *Agrártörténeti Szemle*. – 31. 1989: 1–4, 183–198

KATOS László: A mezőgazdaság tőkés fejlődésének főbb vonásai az Osztrák–Magyar Monarchia délszláv területein. *Történelmi Szemle*, 1959: 3–4. 354–404.

KERÉK Mihály: *A magyar földkérdés*. MEFHOSZ könyvkiadó, Bp. 1939. (Második rész)

MÓRICZ Miklós – egy tetszőleges tanulmány.

NAGY Mariann: *A magyar mezőgazdaság regionális szerkezete a 20. század elején*. Gondolat, Bp. 2003, 1–26.

OROSZ István: Szerkezeti változások a magyar mezőgazdaságban. MTA Történettudományi Intézet, Bp. 1988. (vagy bármi egyéb)

PINKE Zsolt: Modernization and decline: an eco-historical perspective on regulation of the Tisza Valley, Hungary. *Journal of Historical Geography* 45, 2014, 92–105.

SCHULZE, Max-Stephan: Patterns of growth and stagnation in the late nineteenth century. Habsburg economy. *European review of economic history* 4, 2000: 3, 311–340.

Other (Predecessors, Sources, and Related Disciplines)

ACSÁDY Ignác: *A magyar jobbágyság története*. Második kiadás. Faust Imre kiadása, Bp. 1944.

ifj. BARTA János: „Ha Zemlin vármegyét az útas vizsgálja ...”. 1–2. kötet. DE Történelmi Intézet, Debrecen, 2009–2015.

FARAGÓ Tamás: Gondolatok az 1715–20. évi országos adóösszeírás népesség és társadalomtörténeti célú felhasználásáról. In *Tanulmányok Dányi Dezső 75. születésnapjára*. Szerk. VISI LAKATOS Mária. KSH Könyvtár, Bp. 1996.

FÉNYES Elek: Magyar’ országnak s a kapcsolt részeknek leírása statisztikai és geographiai tekintetben... 1836–1840, Pest.

GALGÓCZI Károly: Magyarország a szerb vajdaság és a temesi bánóság mezőgazdasági statisztikája. Pest, 1855.

GYIMESI Sándor: *Utunk Európába. A magyar és az európai gazdaság viszonya a honfoglalástól a 20. század elejéig*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1994.

KOLOSSA Tibor – PUSKÁS Julianna: Magyarország 100 kh-on felüli birtokterületének struktúrája tulajdonostípusok és bérleti rendszer szerint 1911-ben. *Agrártörténeti Szemle* 20, 1978, 444–480.

Mária Terézia korabeli 9 kérdőpontos felvételezés (egy tetszőleges, kiadott forrás)

SÁNDOR Pál: *Parasztágunk a Habsburg önkényuralom korszakában 1849–1867*. Művelt Nép Könyvkiadó, Bp. 1952. vagy Uő: *A birtokrendezési periratok*. Akadémiai, Bp. 1973.

SZABÓ István – egy tetszőleges tanulmány.

TAKÁCS Péter, PAPP Klára, vagy UDVARI István által kiadott jobbágyvallomások (Zemplén, Bihar)

* * *